

Handelskammaren

I sydsvenska företags intresse

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kopia kn.e.remissvar@regeringskansliet.se.

Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47)

Dnr KN2025/01039

Sydsvenska handelskammaren har tagit del av rubricerad utredning och vill lämna följande synpunkter. Våra synpunkter berör avsnitt 4 **Riskhantering och riskdelning** och redovisas med utredningens kapitelinledning som rubriker.

4.2 Den finansiella elmarknadens utveckling över tid

4.2.2 Ej clearad bilateral handel

Som utredningen konstaterar är elprissäkring (Power Purchase Agreements) vanligt. Men det är i praktiken begränsat till ett fåtal aktörer på kundsidan. Endast femton kontrakt i hela landet under ett år (2024) vittnar om detta.

Handelskammaren uppfattar att det finns intresse från i sammanhanget mindre företagskunder att gå samman för att skriva gemensamma kontrakt. När detta sker med nya anläggningar som både levererar klimatnytta och leveranssäkerhet (såsom exempelvis projekt med både vind, sol och gasturbin) ger det möjlighet att stärka möjligheterna för investeringar i södra Sverige som har mycket stora effektunderskottet.

Utredningen pekar på olika sätt för staten och EU stötta sådana avtal genom garantier med mera. För att få fram avtal som omfattar flera mindre kunder behöver detta dock utvecklas och arbetet med sådana modeller bör prioriteras.

När avtal sker direkt med nya projekt bör detta gynnas på olika sätt. Utan ny produktion i Sydsverige kommer den svenska obalansen vad gäller effekt aldrig att kunna lösas.

4.3 Aviserade förändringar avseendet den finansiella elmarknaden

4.3.1 Ändrat ägande av den finansiella elbörsen

Handelskammaren noterar att kommunikationen till allmänheten från elbörser successivt begränsats. Data som tidigare var öppet tillgängliga ligger nu bakom betalväggar. Detta gäller även enklare uppgifter som historiska timpriser och volymer per elområden. Detta gör det svårt eller omöjligt att kontrollräkna exempelvis kapacitetsintäkter eller sådan tariffreduktion som SVK genomför med denna typ av medel eller att göra egna statistiska bearbetningar av annat slag. Både hushåll och företag behöver tillgång till data för att öka transparensen, som idag är låg på elmarknaden.

Eftersom detta är en börshandel på ett marknasmonopol är det mycket olämpligt att begränsa tillgången och om ägarna inte tillhandahåller mer data bör staten överväga att insistera på detta genom regelverksjustering.

4.6.2 Statligt prisstöd genom dubbelriktade differenskontrakt

Förekomsten av CfD (dubbelriktade prissäkringskontrakt) illustrerar en grundläggande utmaning med elmarknaden. Investeringarna är mycket kapitalintensiva och marknaden mycket prisvolatil, som i så kallade spindelnätsmarknader. Detta gör att det är stor risk för underinvestering. Politik skiftar villkor kraftfullt och med tvära kast.

Att CfD utvecklats för elmarknaden är ett sätt att hantera detta problem. Men långsiktiga politiska överenskommelser och en stor inhemsk elmarknad utan elområden som ger mer stabila priser är exempel på andra sätt att minska marknadsrisk. I en mer förutsägbar politisk miljö minskar behovet av att staten tar risk genom CfD och andra typer av kontrakt.

Handelskammaren delar dock uppfattningen att CfD är lämpliga så som utredningen föreslår, dvs att staten skall teckna sådana avtal med kraftproducenter. Utöver ändamålet med klimatnytta finns även behov av starkare konkurrenskraft och det akuta säkerhetsläget, som gör att CfD kan skapa ny kraftproduktion snabbare än annars.

Prissäkringskontrakt är alltid riskfyllda och att binda staten vid ett pris för hela stora program, som flera stora kraftverksprojekt i samma kontrakt, är därför olämpligt. CfD-modellen bygger delvis på att träffpriset itereras genom att man gör flera kontrakt. Varje kontrakt påverkar marknaden. Att skriva flera kontrakt är ett av få faktiska sätt att begränsa statens risk.

4.6.3 Vilka kraftslag behöver stöd?

Utredningen diskuterar vilka kraftslag som behöver stöd. Men projekt som byggs behöver inte bestå av ett enda kraftslag.

Kraftslag har alla olika för- och nackdelar. Energimixen är därför en viktig fråga och något som varje land inom EU har uttalat rådighet över. Men en mix som bidrar till stabilitet kräver styrning. Det är uppenbart att det politiska systemet i Sverige misslyckas med att balansera mixen vilket resulterat i

Europas största effektunderskott i söder och Europas största överskott i norr. Balansen mellan kraftslag har också blivit skev.

Ett kärnkraftsprogram är därför välkommet. Men det är också en realitet att detta tar tid att få på plats och att behoven är akuta.

Därför bör flera projekttyper kunna erbjudas CfD. I södra Sverige finns möjlighet att stötta havsvind som utredningen föreslår. Detta blir avsevärt enklare att hantera genom den nya modell för projekthantering som regeringen arbetar fram.

Handelskammaren förslår utöver detta att projekt som blandar kapacitet för vind och sol med gasturbiner ges möjlighet att få sådana kontrakt. Mixen av kraftslag i samma projekt gör att kraftslagets olika styrkor kombineras för driftsäker och stark fossilfri profil.

6.9 Ö-drift och dödnätsstart

Hur frågan om Ö-drift och prioritering har hanterats i Sverige har inte varit förtroendeingivande. I den fortsatta hanteringen behöver snabbt genomförande prioriteras. Optimering av metod kan nominellt innebära besparingar, men risken med tidsutdräkt släcker sådana kortsiktiga vinster. Detta är frågor som måste lösas nu så att förtroendet för krishanteringen återupprättas.

Malmö den 1 september 2025

SYDSVENSKA INDUSTRI- OCH HANDELSKAMMAREN

Per Tryding, vice VD